

sheer weight, i. e. because of the legal uncertainty that the defendant faces during the trial. And the only way to lift the veil of uncertainty is to ensure that information asymmetry is a rare exception rather than the rule of the criminal legal procedure.

#### *Literature*

1. Posner R. A. Pravo in Literatura, Pravna fakulteta in Cankarjeva Založba: Ljubljana 2003.
2. Virk T. Nedostopnost absolutnega, in: F. Kafka: Proces, translated by J. Udovič, Delo: Ljubljana 2004. P. 205-217.
3. Kafka F. The Trial, translated by D. Wyllie. E-book: <https://www.planetebook.com/free-ebooks/the-trial.pdf> (accessed 20. 1. 2019).
4. Ferik J. Pravo je "Proces", GV založba: Ljubljana 2007.
5. Ambrož M. Razsežnosti procesa. // Pravna praksa. – 2009. – №47. – P. 29.
6. Kafka F. In the Penal Colony, translated by Ian Johnston, GlobalGrey: London 2015.
7. Jenull H. Kafkov "Proces" – med literarno fikcijo in kazenskopravno resničnostjo. // Odvetnik. – 2009 – №46. – P. 14-16.

УДК 343(043.2)

**Третьяков Дмитро**, магістр європейських наук,  
юрист Секретаріату Європейського суду з прав людини,  
м. Страсбург, Франція

### **УЧАСТЬ ПРАВОЗАХИСНИКІВ У ПРОЦЕДУРІ РОЗГЛЯДУ СПРАВ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СУДОМ З ПРАВ ЛЮДИНИ**

З огляду на спільність цілей у захисті прав людини, роль правозахисників у діяльності Європейського суду з прав людини є очевидною, але не завжди достатньо висвітленою. При вирішенні справ Суд неодноразово звертався до доповідей неурядових організацій щодо стану дотримання прав людини в тій чи іншій країні. Але правозахисники та правозахисні організації можуть брати й безпосередню участь в процедурі розгляду справи Судом як заявники, представники заявників чи треті сторони.

Звичайно при здійсненні своєї діяльності правозахисники та правозахисні організації самі можуть стати жертвою порушення прав, гарантованих Конвенцією. Відповідно, за статтею 34 Конвенції вони мають право звертатися за захистом своїх прав до Суду як окремі фізичні особи чи групи осіб, а також до Суду можуть скаржитися й організації.

У справі Веренцов проти України заявник від імені місцевої громадської правозахисної організації намагався організувати пікетування обласної прокуратури і був притягнутий за це до адміністративної

відповідальності. Заявником в цій справі виступила не організація, яку він очолював, а пан Веренцов, оскільки саме він особисто був покараний за організацію пікетування.

У справі Назібова проти Азербайджану, заявниця виступала співзасновником та директором громадської організації і скаржилася до Суду на зволікання з реєстрацією такої організації. Хоча заявниця була не єдиним засновником організації, питання чи могла заявниця скаржитися на проблеми з реєстрацією організації взагалі не поставало. Суд крім того ще й присудив моральну шкоду заявниці з огляду на те, що “свавільне зволікання в процедурі державної реєстрації мало засмутити заявницю як співзасновника громадського об’єднання”.

Однак ніщо не заважає співзасновникам організації звернутися до Суду групою, як це сталося у справі Корецький та Інші проти України, де заявники теж мали проблему з реєстрацією громадської організації.

Група осіб може бути і суто ситуативною, як у справах Класс та Інші проти Німеччини, де декілька осіб скаржилися до Суду на таємні заходи стеження в їхній країні.

І звичайно неурядові правозахисні організації також мають можливість поскаржитися до Суду, в разі якщо органи державної влади перешкоджають їхній правозахисній діяльності. В якості прикладу можна навести справу Угорський Гельсінський Комітет проти Угорщини<sup>1</sup>, де організація скаржилася на відмову у доступі до інформації з боку державних органів.

Багато хто з правозахисників є юристами за освітою і тому не дивно, що вони часто виступають в якості представників заявників у справах, що розглядаються Судом. З рішень Суду важко зрозуміти чи діють такі правозахисники в особистій якості чи представляють правозахисну організацію, тому іноді лише з інших джерел можна зрозуміти, що певні справи подаються в рамках проекту правозахисної організації. Як приклад можна навести діяльність Центру Стратегічних Справ Української Гельсінської Співки з Прав Людини, юристи якого підтримують справи в Європейському Суді, в річному звіті організації можна побачити, які саме справи підтримуються. З самих справ, однак, цього зрозуміти не можна, оскільки адвокати Центру зазначені в матеріалах справ та у рішеннях Суду у особистій якості.

Ще одним цікавим аспектом представництва в Суді є питання захисту особливо вразливих груп осіб. Саме в цій царині діяльність правозахисників є особливо важливою. Це добре ілюструє справа Центр правових досліджень від імені пана Валентина Камп'яну проти Румунії. Пан Камп'яну був сиротою, ВІЛ інфікованим та мав глибоку розумову відсталість. Центр правових досліджень звернувся до Європейського суду вже після його смерті від неналежного медичного лікування та недбалості медичного персоналу. Враховуючи те, що держава не надала офіційного

опікуна пану Камп'яну за його життя і те, що після його смерті Центр діяв від його імені на національному рівні, Суд дозволив Центру підтримувати заяву від імені покійного в якості його представника.

Можливість залучення третіх сторін до розгляду справи передбачена статтею 36 Конвенції, яка, серед іншого, передбачає, що «[в] інтересах належного здійснення правосуддя Голова Суду може запропонувати ... будь-якій заінтересованій особі, яка не є заявником, подати свої письмові зауваження або взяти участь у слуханнях». Більш детальна процедура залучення третіх осіб прописана в Правилі 44 Регламенту Суду. Третя особа має подавати лише зауваження, що стосуються загальних принципів необхідних для вирішення справи.

Залучення третіх осіб, які спеціалізуються в певній галузі права чи захисті певної вразливої категорії осіб, та мають практичний досвід такого захисту, безперечно сприяє всебічному розгляду справи. Перші справи, де до участі допускалися неурядові організації, які могли надати свої міркування щодо питань, що розглядаються, були розглянуті ще тридцять років тому. І якщо у перших справах – Моннелл та Морріс проти Сполученого Королівства та Капуано проти Італії – лише згадується про те, що неурядові правозахисні організації було допущені в якості третіх сторін, у справі Сьорінг проти Сполученого Королівства, Суд не тільки навів аргументи, які подала Amnesty International, в тексті рішення, але й відповів на них. З тих пір, залучення правозахисних організацій в якості третіх сторін стала звичайною практикою. Зокрема у справах щодо України третьою стороною виступали такі організації як Гельсінська фундація за права людини з Варшави, міжнародна організація Interrights, та українська неурядова організація Всеукраїнська мережа людей, які живуть з ВІЛ/СНІД.

УДК 343(043.2)

**Борейко Г.Д., к.ю.н.,**  
заступник прокурора Львівської області, м. Львів, Україна

## **ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОРГАНАМИ ПРОКУРАТУРИ ФУНКЦІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ**

Сучасні інтеграційні процеси зумовлюють стрімкі соціально-політичні перетворення в Україні, принципові зміни основ державного управління, зокрема і шляхом реформування системи органів прокуратури як складової правоохоронної системи країни.

Процес реформування відбувається шляхом зміни законодавства, яке регулює діяльність органів прокуратури, її структуру, функції та повноваження.